

جنگنده‌های نیروی هوایی ارتش اسرائیل (کفیر و A-4 و F-15، F-16)

مریم‌السادات امیرشاه کرمی
پژوهشگر مقیم مرکز مطالعات و
تحقیقات خاورمیانه

مقدمه

نیروی هوایی ارتش اسرائیل از مهم‌ترین ستونهای توانمندی نظامی این کشور است و سنگ بنای راهبرد دفاعی اسرائیل براساس آن نهاده شده است. عوامل انسانی و فناورانه در هدایت و راهبری نیروهای هوایی، نقش تعیین‌کننده و بسزایی دارند. مدرنیزه‌سازی و تجهیز به پیشرفته‌ترین فناوریهای موجود و دستیابی سریع به تجهیزات نظامی برتر و روزآمد از ویژگیهای مختص و بارز نیروهای سه‌گانه ارتش اسرائیل - به‌ویژه یگان هوایی این کشور - به حساب می‌آید. در این میان، جنگنده‌ها موقعیتی جالب دارند. جنگنده‌های اسرائیلی - که اغلب آنها ساخت کارخانه‌های صنایع نظامی آمریکا هستند -

با دارا بودن توان، کیفیت، سرعت و دقت بالا، ضریب موفقیت و احتمال پیروزی را در وصول به اهداف فایق در نبردهای اسرائیل، به میزان قابل‌توجهی افزایش داده‌اند. تعداد این جنگنده‌ها در یگان هوایی اسرائیل بسیار است، اما در حال حاضر، مهم‌ترین و کارآمدترین جنگنده‌های موجود در ناوگان هوایی ارتش اسرائیل چهار جنگنده از انواع F-15، F-16، A-4 (اسکای هاوک) و کفیر هستند که از این میان، F-16 در صدر قرار گرفته، ستون فقرات جنگنده‌های اسرائیلی را تشکیل می‌دهد. مطلب حاضر بر آن است که ضمن شناسایی این چهار نوع جنگنده، سیستم و مدل هر یک را بررسی کند. همچنین تاریخچه‌ای مختصر و مفید از نحوه به‌کارگیری آنها در ارتش اسرائیل ارائه نماید.

۱. F-16:

F-16 جنگنده‌ای چند منظوره است که در ماموریت‌های تهاجمی و شناسایی نیروی هوایی اسرائیل به‌کار می‌رود. این جنگنده از سال ۱۹۸۰ وارد یگان هوایی

اسرائیل شد و تاکنون ستون اصلی نیروی هوایی اسرائیل (IAF) را تشکیل داده است. F-16 ماموریت‌های پیچیده را از تهاجم عمیق و گسترده در قلمرو دشمن گرفته تا عملیات برون‌مرزی - با موفقیت انجام می‌دهد. از این‌رو، رکورد استثنایی و فوق‌العاده‌ای در نیروی هوایی اسرائیل به خود اختصاص داده است. چنانچه در بمباران پایگاه هسته‌ای اوزیراک عراق (۱۹۸۱)، اسرائیل با استفاده از این جنگنده توانست پایگاه مزبور را کاملاً تخریب نماید. در عملیات صلح جلیله نیز F-16 قابلیت بسیاری از خود نشان داد، تا جایی که ۴۰ فروند هواپیمای سوری را با گلوله مورد اصابت قرار داد. در عملیات دره بقاع علیه موشک‌های سام نیز این جنگنده نقش مهمی ایفا کرد که در ادامه به آن خواهیم پرداخت.

ورود به ناوگان هوایی اسرائیل

F-16، در نخستین مراحل ساخت و توسعه، مورد مطالبه نیروی هوایی اسرائیل قرار گرفت و چنانچه پیشتر آمد، از اوایل

دهه ۸۰ به‌عنوان جنگنده ردیف اول اسرائیل در خدمت این کشور قرار گرفت و به‌دلیل قابلیت‌های بسیار بالا، هنوز نیز در این جایگاه قرار دارد. اقدامات مقدماتی برای خرید F-16 از سپتامبر ۱۹۷۵ در پی دیدار شیمون پرز، وزیر دفاع وقت اسرائیل، و جیمز اسلینسر، همتای آمریکایی‌اش، صورت گرفت. در این دیدار، قرار بر آن شد که اسرائیل یکصد فروند F-16 از ایالات متحده خریداری نماید. البته اسرائیل به این امر بسنده نکرده، بیشتر خواهان آن بود که علاوه بر خرید این جنگنده‌ها، به فنون فناوریهای آن نیز دسترسی یابد و در این زمینه از واشنگتن خواست بخش‌های کلیدی کارخانه ساخت F-16 را به این کشور منتقل سازد که با مخالفت آمریکا مواجه گردید. استدلال مقامات آمریکا آن بود که چنین کاری، استقلال عمل در تولید تسلیحات را از این کشور سلب خواهد نمود. در سال ۱۹۷۶، ژنرال بنی پلد از آمریکا دیدار کرد و وعده برخورداری از یک تیم کارشناسی صنایع نظامی آمریکا را دریافت کرد. در خاتمه نیز، آمریکا با فروش

۲۵۰ فروند F-16 به اسرائیل موافقت کرد که البته به دلیل امتناع واشنگتن، در نهایت تنها ۷۵ فروند از این جنگنده‌ها به اسرائیل واگذار شد. در جولای ۱۳۸۰، نخستین محموله، شامل چهار فروند جنگنده F-16 مدل A و B - هر کدام دو فروند - در اسرائیل تخلیه گردید. همراه این محموله، گروهی از خلبانان آمریکایی و نیز دو فروند هواپیمای مخصوص سوخت‌گیری، روانه اسرائیل شدند. در حال حاضر، اسرائیل به ۲۰۵ فروند جنگنده F-16 در مدل‌های مختلف مجهز است.

ماموریتها

۱. بمباران اوزیراک: نخستین بار در سال ۱۹۸۱م، یک فروند F-16 اسرائیلی به سمت یک فروند بالگرد میگ - ۸ سوریه شلیک و آن را سرنگون کرد و چند روز بعد، یک فروند دیگر از همین بالگرد، مورد تهاجم F-16 اسرائیل قرار گرفته، منهدم شد. در چهاردهم جولای همان سال، امیر ناهومی، فرمانده اسکادران F-16، یک فروند میگ - ۲۱ سوریه را در یک عملیات

تهاجمی سرنگون ساخت. در ژوئن ۱۹۸۱، یک گروه متشکل از هشت فروند F-16 و شش فروند F-15 که آنها را حمایت می‌کردند، به نیروگاه هسته‌ای اوزیراک عراق حمله کرده، تقریباً به‌طور کامل آن را تخریب کردند، این عملیات که «اُپرا» نامیده شد، خط تهدید هسته‌ای عراق برای اسرائیل را تا حدود زیادی مرتفع ساخت.

۲. عملیات صلح جلیله: در طول برگزاری عملیات صلح جلیله، جنگنده‌های F-16، قابلیت‌های فراوانی از خود نشان دادند. آنها پنج فروند جنگنده سوری - سه فروند میگ - ۲۱ و دو فروند میگ - ۲۳ - را منهدم کردند و این عملیات، درست زمانی

انجام گرفت که اسرائیل مشغول مذاکره با آمریکا جهت خرید ۷۵ فروند F-16 C و F-16 D بود که این امر به دلیل وقوع جنگ لبنان به تأخیر افتاد و در نهایت در اوت ۱۹۸۳ محقق گردید. پس از آن، جنرال دینامیک - کارخانه آمریکایی ساخت F-16 - با اسرائیل توافق کرد که ۳۰۰ میلیون دلار در اسرائیل سرمایه‌گذاری کند. این سرمایه‌گذاری از جانب شرکتهای خصوصی

و صنایع نظامی اسرائیل با استقبال مواجه شد.

F-16 B: جنگنده‌ای است با دو

سرنشین که جهت تعلیم و آموزش طراحی و ساخته شد و به‌لحاظ سیستمها، موتور و تجهیزات پرواز از مدل قبلی پیشرفته‌تر است.

F-16 C: مدل اصلاح شده

جنگنده‌های F-16 تک سرنشین است. مانند مدل A، این مدل نیز به سیستمهای شناسایی پیشرفته مجهز گردیده و موتور قدرتمندتری دارد. ساختار هواپیما به‌گونه‌ای طراحی شده که توانایی حمل سلاحهای سنگین را دارد و به همین دلیل، F-16 C ماموریت‌های هوا به زمین را به‌خوبی ماموریت‌های هوا به هوا انجام می‌دهد. امتیاز دیگر این مدل، اشراف بر عملیات شبانه و وضعیت‌های بد آب و هوایی است.

F-16 D: جنگنده‌ای است با

دو سرنشین که مبتنی بر مدل F-16 C طراحی و ساخته شده است. F-16 D نسبت به جنگنده‌های مدل قبلی خود از قابلیت‌ها و تواناییهای بیشتری برخوردار است. از این مدل در نیروی هوایی ایالات‌متحده و

۳. خوشه‌های خشم: در عملیات

خوشه‌های خشم (۱۹۹۶)، نیروی هوایی اسرائیل اهداف را در جنوب لبنان مورد حمله قرار داد. اسکادران جدید جنگنده‌های F-16 اسرائیلی، بیروت و مناطق دیگری در لبنان را مورد اصابت قرار دادند. گذشته از این، تاکنون در بسیاری از بمبارانهای نوار غزه، جولان و مناطق فلسطینی‌نشین دیگر، جنگنده‌های F-16 قابلیت بالایی از خود نشان داده‌اند و از این‌رو مورد توجه کارشناسان و مسئولان ارشد نظامی و سیاسی اسرائیل قرار دارند.

مدلها

F-16 A: نخستین مدل از سری

هواپیماهای تک سرنشین F-16 است که جهت ماموریت‌های جاسوسی و شناسایی طراحی شده و بسیاری از یگانهای هوایی در کشورهای جهان از آن استفاده می‌کنند. از سال ۱۹۷۸، به‌کارگیری این مدل در ماموریت‌های پرواز نیروی هوایی اسرائیل

اسرائیل بسیار استفاده می‌شود، کما اینکه برخی از نیروهای هوایی دیگر کشورها نیز مجهز به F-16 D می‌باشند.

۲. F-15:

F-15 از جنگنده‌های ساخت

کارخانه‌های آمریکایی است که از سال

۱۹۷۶ به یگان هوایی اسرائیل پیوست و از

آن زمان تاکنون در ماموریت‌های تهاجمی

بسیاری شرکت کرده است. اکنون نیز

پس از گذشت بیش از بیست سال، F-15

همچنان در ردیف نخستین جنگنده‌های

نیروی هوایی اسرائیل به حساب می‌آید.

ورود به ناوگان هوایی اسرائیل

در سال ۱۹۷۴، نیروی هوایی

اسرائیل در پی دستیابی به جنگنده‌ای بود

که به واسطه آن، قدرت و توان نظامی‌اش

برای سلطه بر نیروی هوایی اعراب افزایش

یابد. F-15 و F-14 دو جنگنده مدنظر

اسرائیل بودند که به وسیله خلبانان

اسرائیلی آزمایش شده بودند. این آزمایش‌ها

نشان داد که F-15 از قابلیت‌های بیشتری

برخوردار است و می‌تواند پیروزی بر هر

نوع هواپیمای کشورهای عرب را تضمین

مشخصات

جنگنده F-16 از خصایص فیزیکی و

توانمندی‌های زیر برخوردار است:

طول بال آن معادل ۹/۴۵ متر،

طول هواپیما ۱۵/۰۳ متر، ارتفاع هواپیما

۵/۰۹ متر و مساحت سطح بال ۲۷/۸۷

مترمربع است. حداکثر سرعت آن ۲ برابر

مافوق صوت است. همچنین، گنجایش

خالی آن ۷۳۶۴ کیلوگرم و حداکثر توان

حمل بار آن معادل ۱۶ هزار و ۵۷ کیلوگرم

برآورد شده است. موتور جنگنده F-16 از

مدل پرت وینسی (Pratt Whitney) با کُد

F-100-Pw-200 و با قدرت رانش ۶۶۵۴

کیلوگرم است.

تسلیمات موجود در F-16 نیز

عبارتند از: مسلسل والکان (Vu Icon)

شش لوله ۲۰ میلی‌متری که در هر دقیقه،

۵۱۵ گلوله شلیک می‌کند: موشک‌های هوا

به هوای پیتون ۳ (Python) و بمب‌های

نماید. در جولای ۱۹۷۶، گروهی از خدمه F-15 به منظور آموزش مجدد به فرماندهی ژنرال اتیان بن الیاهو روانه آمریکا شدند و در دسامبر ۱۹۷۶، نخستین گروه از آنها به اسرائیل بازگشتند. پس از آن تاریخ تاکنون، نیروی هوایی اسرائیل تلاشهای فراوانی برای گسترش تعداد جنگنده‌های F-15 در یگان هوایی خویش کرده است. در اکتبر ۱۹۹۳، ۲۵ فروند از این جنگنده را از آمریکا خریداری کرد که نخستین گروه از آنها را که متشکل از پنج فروند بود یک روز بعد از انعقاد قرارداد دریافت کرد. در سال ۱۹۹۵، نیروی هوایی اسرائیل برنامه «باز-۲۰۰۰» را به منظور ارتقای F-15 آغاز کرد. این برنامه، شامل تغییر در سیستمهای هشداردهنده - با هزینه ۹۰ میلیون دلار - و تکمیل آن بود. اصلاحات صورت گرفته، شامل کنترل آتش، کنترل سیستمهای رادار، جایگزینی سیستمهای قدیمی کامپیوتری با سیستمهای جدید و در نهایت، پیدایش مدل جدیدتری با عنوان F-15 I بود. در پایان برنامه مزبور، جنگنده‌های F-15 به سیستمهای هشداردهنده مشابه به آنچه

ماموریتها

تاکنون جنگنده‌های F-15 اسرائیلی موفق به ساقط کردن ۴۰ فروند هواپیما شده‌اند که همگی سوری هستند. در ۲۷ ژوئن ۱۹۷۹، ژنرال موشه راز یک فروند میگ - ۲۱ متعلق به کشور سوریه را در لبنان سرنگون کرد. این اقدام، نخستین سقوط میگ - ۲۱ توسط F-15 اسرائیلی بود. در سیزدهم فوریه ۱۹۸۱ نیز نیروی هوایی اسرائیل به وسیله موشک هوا به هوا، یک فروند میگ - ۲۵ سوریه را ساقط کرد. ۱. عملیات اپرا: در هفتم ژوئن ۱۹۸۱، شش فروند F-15 که هم‌زمان، هشت فروند F-16 متعلق به نیروی هوایی اسرائیل را حمایت می‌کردند، به پایگاه هسته‌ای عراق حمله کردند. ماموریت این جنگنده‌ها، تهاجم به پایگاهها و مواضع دشمن و ساقط کردن هواپیماهای آن بود. ۲. عملیات صلح جلیله: در عملیات

صلح جلیله، حدود ۳۰ فروند از جنگنده‌های میگ - ۲۳ و میگ - ۲۱ نیروهای متخاصم توسط جنگنده‌های F-15 اسرائیلی سرنگون شدند. ژنرال موشه راز در این باره چنین می‌گوید: «ما سوریه را از پرواز در لبنان باز داشتیم و این عملیات در بهترین موقعیت ممکن انجام گرفت. هر پروازی از جانب هواپیماهای مصری در خطوط هوایی لبنان، به وسیله نیروهای ما شناسایی و منهدم می‌گردید. اگر یک هواپیما از نیروهای متخاصم سالم باز می‌گشت، وقایع را برای سایرین بازگو می‌کرد. ما توانستیم تعداد بسیاری از جنگنده‌های میگ - ۲۱ و میگ - ۲۳ ارتش سوریه را به وسیله F-15 منهدم کنیم.» دومین اسکادران F-15 در ششم ژوئن ۱۹۸۲ دایر گردید و در جنگ لبنان از آن استفاده شد.

مدلها

مدلهای متفاوت F-15 که طی سالیان متمادی توسعه یافته‌اند، به دو گروه کلی تقسیم می‌شوند: تک‌سرنشین و دو سرنشین.

۱. F-15 A: این مدل در سال ۱۹۷۲ و به تعداد ۳۸۵ فروند ساخته شد و تعدادی از آن در ارتش اسرائیل به خدمت گرفته شده است.

۲. F-15 B: مدل مزبور دارای دو سرنشین است که در سال ۱۹۷۳ وارد یگان هوایی اسرائیل شده است. از این مدل جهت آموزش خلبانان استفاده می‌شود، ضمن آنکه کاراییهای مدل A را نیز دارد. تعدادی از این مدل در نیروی هوایی اسرائیل موجود است و تعدادی دیگر نیز تحت سفارش اسرائیل به این کشور تحویل داده خواهد شد.

۳. F-15 C: این مدل به موتورهای جدید مجهز گردیده، دارای سیستمهای شناسایی است، ضمن آنکه سوخت فراوانی مصرف می‌کند. علاوه بر این، F-15 C قادر به حمل سوخت مورد نیاز تانکهاست. در ژوئن ۱۹۸۵ نیز سیستمهای هواپیمایی جدیدی مانند رادار، کنترل تسلیحات و دفاع الکترونیک بر روی آن نصب گردید.

۴. F-15 D: در کنار F-15 C توسعه یافت و جنگنده‌ای با دو سرنشین

است و هم‌اینک در یگان هوایی اسرائیل از

آن استفاده می‌شود.

F-15 جنگنده شکاری تولید

کارخانه‌های آمریکایی و دارای مشخصات

زیر است: طول بال: ۱۳/۰۵ متر، طول

هواپیما: ۱۹/۴۳ متر، ارتفاع هواپیما: ۵ متر

و ۳ سانتی‌متر و مسافت سطح بال: ۵۶/۴۸

مترمربع. حداکثر سرعت این جنگنده، دو و

نیم برابر صوت است. گنجایش خالی آن ۱۴

هزار و ۳۷۹ کیلوگرم و حداکثر توان حمل

بار آن ۳۶۷۸۱ کیلوگرم است.

F-15 دارای دو موتور از مدل

پرت و تینی (Pratt Whitney) با کُد

F100-Pw-220 و قدرت رانش در هر

موتور ۱۰ هزار و ۶۳۷ کیلوگرم می‌باشد.

تسلیحات موجود در آن عبارتند از: مسلسل

والکان (Valcan) شش لوله ۲۰ میلیمتری

با قدرت شلیک ۹۷۰ گلوله در هر دقیقه

با موشک‌های هوا به هوای اسپارو، پیتون

۳ (Python-3) و پیتون ۴ (Python-4) و

بمب‌های هوا به زمین.

F-15 J: مدل J، ساخت ژاپن

بوده، براساس طرح مدل C ساخته شده

است. F-15 J در کارخانه‌های ژاپنی

میتسوبیشی ساخته شده و تاکنون ۳۰۰

فروند از آن تولید گردیده است.

F-15 E: جدیدترین مدل از نوع

خویش است که به آن «استریک ایگال»

هم می‌گویند. این مدل با دو سرنشین

قابلیت شرکت در ماموریت‌های تهاجمی

در هر شرایط جوی را دارد. اساس طرح

ساخت آن برگرفته از مدل B نوع خود

می‌باشد. F-15 E دارای دو شکل

پیشرفته است که عبارتند از:

F-15 S، F-15 S و F-15 S به درخواست

عربستان سعودی ساخته شد و F-15 I

جهت حضور در نیروی هوایی اسرائیل

طراحی و تولید گردید و دو فروند از آن

در سال ۱۹۹۸ به یگان هوایی اسرائیل

پیوست.

۳. 4 - A:

جنگنده A-4 موسوم به

اسکای‌هاوک، در اصل به‌منظور خدمت در نیروی دریایی آمریکا ساخته شد. موفقیت‌های روزافزون آن سبب شد که توسط نیروی هوایی کشورها در سراسر جهان استفاده شود. نیروی هوایی اسرائیل نیز در سال ۱۹۶۷ به این جنگنده مجهز گردید. آنچه بیش از هر چیز اسرائیل را ملزم به این کار ساخته بود، تحریم فرانسه و خودداری این کشور از واگذاری ۵۰ فروند

میراژ 5J به اسرائیل بود. اسکای‌هاوک، اولین جنگنده تهاجمی است که ایالات‌متحده در اختیار اسرائیل قرار داد. مدل ویژه‌ای از آن تحت عنوان A-4H، اختصاصاً به سفارش نیروی هوایی اسرائیل ساخته شد. اوایل سال ۱۹۷۳، مدل دیگری از اسکای‌هاوک به ناوگان هوایی اسرائیل پیوست که عبارت است از A-4N و هنوز هم در نیروی هوایی اسرائیل به کار گرفته می‌شود. A-4N مدل پیشرفته‌تر و دارای موتوری با گنجایش بیشتر و کابین هواپیمای مجهزتری است. همچنین A-4N از قدرت مانور زیادی برخوردار است. هم‌اینک نیروی هوایی اسرائیل مجهز به ۱۸۰ فروند اسکای‌هاوک است که ۵۰ فروند از آنها متشکل از چهار اسکادران در واحدهای عمل‌کننده مشغول انجام ماموریت هستند و ۱۳۰ فروند هم در آشیانه نگه‌داری می‌شوند.

ساموریتها

اسکای‌هاوک در ماموریت‌های بمباران بسیاری شرکت کرده است، مانند، جنگ «یوم کیپور»، عملیات «صلح جلیله» و برخی عملیات در سوریه و لبنان. البته به‌دلیل سرعت عملیاتی به نسبت پایین، تعداد جنگنده‌های اسرائیلی سرنگون شده از نوع اسکای‌هاوک تقریباً بیشتر از سایرین است. ارتش اسرائیل در سوریه با استفاده از این جنگنده، موفق به سقوط یک فروند میگ - ۱۷ این کشور گردید.

مدلها

اسکای‌هاوک دارای مدل‌های گوناگونی است، اما مهم‌ترین آن A-4N و A-4M هستند. TA-4F و TA-4J برخی از مدل‌های تجدید نیروشده اسکای‌هاوک هستند.

مشخصات

که از سال ۱۹۷۶ به یگان هوایی اسرائیل پیوست. این جنگنده که توسط صنایع هوایی اسرائیل ساخته شده، برای سالیان متمادی نقطه اتکای نیروی هوایی اسرائیل بوده است. این جنگنده نخستین بار در سال ۱۹۷۵ در سالروز جشن استقلال اسرائیل، به صورت تشریفاتی در پایگاه صنایع هوایی اسرائیل به نمایش گذاشته شد. کفیرها که با تشریفات خاصی به خطوط هوایی اسرائیل پیوستند، نخستین اسکادران جنگنده‌های نیروی هوایی اسرائیل را تشکیل دادند. حضور کفیر در عملیات ضدتروریستی در جنوب لبنان (۱۹۷۷) و موفقیت آن، موجب شد که گام‌های بعدی برای ارتقا و بهبود کیفیت این جنگنده برداشته شود.

ماموریتها

کفیر، نخستین بار در سال ۱۹۷۷ در عملیات تهاجمی به جنوب لبنان قابلیت بسیاری از خود نشان داد. پس از آن در سال ۱۹۷۹، عملیات آن بر فراز آسمان لبنان آغاز شد. نیروهای سوری خویش را

اسکای‌هاوک، جنگنده تهاجمی تک‌سرنشین با مشخصات زیر است:

طول بال: ۸/۳۸ متر، طول هواپیما: ۱۲/۲۷ متر، ارتفاع هواپیما: ۴/۵۷ متر و سطح بال: ۲۴/۱۶ مترمربع. حداکثر سرعت اسکای‌هاوک ۱۰۷۱ کیلومتر در ساعت و حداکثر ارتفاع پرواز آن ۱۷ هزار متر است. برد آن نیز معادل ۳۵۴۰ کیلومتر برآورد شده است. گنجایش خالی 4 - ۸، ۴۸۰۸ کیلوگرم و حداکثر توان حمل بار آن ۱۱۰ هزار و ۱۱۳ کیلوگرم است. موتور اسکای‌هاوک از مدل پرت و تینی (Pratt Whitney) با کد J52-P-408 A و قدرت رانش ۵۰۸۰ کیلوگرم است. تسلیحات این جنگنده شامل دو مسلسل از نوع DEFA ۳۰ میلی‌متری و بمبها و موشک‌هایی با وزن بیش از ۳۷۲۰ کیلوگرم است.

۴. کفیر:

ورود به ناوگان هوایی اسرائیل

کفیر جنگنده‌ای چندمنظوره است

درگیر نبرد زمینی نساخته و ترجیح دادند که در آسمان به نبرد با نظامیان اسرائیلی بپردازند، در ژوئن ۱۹۷۹، نخستین نبرد هوایی به وقوع پیوست که در آن، جنگنده‌های F-15 و کفیر سایر هواپیما را تحت پوشش حمایتی خود قرار دادند و اهدافی را در مناطق «صیدون» و «کدعون» مورد حمله قرار دادند. در این نبرد هوایی پنج فروند میگ - ۲۱ سوریه سقوط کرد و کفیر، نخستین جنگنده خوبش را از دست داد. در حملات بعدی در لبنان از «عملیات لثیانی» تا «عملیات صلح جلیله» کفیرها فعالانه شرکت کردند و توانایی خوبش را به‌منظور حضور در عملیات دقیق و اهدافی مانند پلها، ساختمانها و محل استقرار تفنگها ارتقا دادند. کفیر در عملیات شناسایی (۱۹۹۵) کارایی بسیاری از خود نشان داد و علیه اهداف تروریستی به کار رفت.

مدلها

کفیر یکی از بهترین مثالهای «سیر تکاملی» و توسعه جنگنده‌هاست. نخستین

عضو از خانواده میراژ جنگنده‌ای بود که در آن زمان قابلیت فوق‌العاده‌ای داشت، اما به‌لحاظ توانمندی عملیاتی با محدودیتهایی مواجه بود. در پاسخ به این چالش، اسرائیل تصمیم گرفت که میراژهای مدل V را توسعه دهد، اما با مواجه شدن با تحریم اقتصادی فرانسه و هم‌زمان جنگ شش روزه، این برنامه مدتی به تعویق افتاد. بعد از آن نیروی هوایی اسرائیل تصمیم گرفت مدل‌های پیشرفته‌ای از جنگنده‌ها تولید کند که نیاز اسرائیل را مرتفع نماید. این جنگنده‌ها موتورهای قوی‌تری داشتند و به سیستم‌های پیشرفته‌تری مجهز بودند. بیش از یک صد کفیر ساخته شد. C2، C7 و TC2 - با دو سرنشین - از مدل‌های کفیر هستند.

مشخصات

کفیر، جنگنده‌ای چندمنظوره و تک‌سرنشین و ساخت اسرائیل و با مشخصات زیر است: طول بال: ۸/۲۲ متر، طول هواپیما: ۱۵/۵۵ متر و ارتفاع هواپیما: ۴/۲۵ متر، حداکثر سرعت کفیر، ۲۲۸۵

کیلومتر در ساعت، حداکثر ارتفاع پرواز آن ۱۸ هزار متر و حداکثر بُرد آن ۱۳۰۰ کیلومتر رقم زده شده است. گنجایش خالی آن معادل ۲۹ هزار کیلوگرم و حداکثر توان حمل بار آن ۱۴ هزار و ۶۰۰ کیلوگرم است. موتور آن جنرال الکتریک با کُد J79-GE-17 و قدرت رانش معادل ۸۱۲۰ کیلوگرم است.

نتیجه گیری

این چهار جنگنده و سایر جنگنده‌های موجود در نیروی هوایی ارتش اسرائیل، در افزایش توان رزمی، قدرت مانور و عملیات تخریبی و انهدام مواضع دشمن بسیار تعیین کننده هستند. وجود هر یک از آنها، به‌ویژه موارد مورد توجه هسته اتکا اسرائیل است که در نهایت به کسب برتری هوایی علیه هوایماهای مهاجم و اشراف بر صحنه‌های عملیات منجر می‌شود. اخیراً نیز لوکهد مارتن، سازنده جنگنده F-16، قراردادی به ارزش ۲۰۰ میلیون دلار با اسرائیل به امضا رسانده که بر طبق آن، تعدادی از این جنگنده طی ده سال

آینده در اختیار نیروی هوایی اسرائیل قرار خواهد گرفت. علاوه بر این، طی این قرارداد، لوکهد مارتن تجهیزات فناوری لازم را نیز در اختیار اسرائیل قرار خواهد داد. در این راستا، ژنرال یهوشعو شانی، نماینده مذاکره‌کننده اسرائیلی با شرکت لوکهد گفتگفته است، چنانچه برای اسرائیل مقدور باشد، قرارداد خرید F-16 را تا سقف ۱/۵ میلیارد دلار افزایش خواهد داد که در این صورت به جنگنده‌های بیشتری دست خواهد یافت. اهمیت F-16 برای اسرائیل تا حدی است که در مقایسه با F-15، این جنگنده، مطالبات بیشتری را از جانب سران اسرائیلی به‌خود اختصاص داده است. در حقیقت، سایر جنگنده‌ها در ارتش اسرائیل، نقش مکمل و حمایتی دارند، هر چند سه جنگنده F-16، A-4 و کفیر از موقعیتی برتر برخوردارند، اما همچنان F-16 در مرکز دایره جنگنده‌های اسرائیلی قرار دارد.